

Scientific and technical journal «Technogenic and Ecological Safety»

RESEARCH ARTICLE
OPEN ACCESS

ЕКОЛОГІЯ МОВИ — ЗАПОРУКА СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Л. А. Лисиченко¹, І. Є. Богданова¹, А. С. Промська¹¹Національний університет цивільного захисту України, Харків, Україна

УДК 504.453

DOI: 10.5281/zenodo.4300771

Отримано: 01 жовтня 2020

Прийнято: 26 листопада 2020

Cite as: Lysychenko L., Bogdanova I., Promska A. (2020). Ecology of language as the guarantee of stable development of the Ukrainian society. Technogenic and ecological safety, 8(2/2020), 55–59. doi: 10.5281/zenodo.4300771

Анотація

У запропонованій статті проаналізовано питання функціонування сучасної української мови як однієї із складників екосистеми, порушення мовної картини світу сучасного суспільства шляхом деформації значення слова. Окреслено процеси формування та дотримання екології мови кожним членом соціуму. Досліджуються процеси хвильового обміну інформацією, перекладу й вживання неологізмів та молодіжного сленгу, які переобтяжують й засмічують мову, подаються приклади українських відповідників. Розглядається питання впливу слова на людину, на її психіку та фізичний стан. Велика увага в статті приділяється процесу семантичної дистрибуції слів, сполучуваності їх не тільки за прямим значенням, а й за додатковими смислами. Пропонуються шляхи підвищення культури мови та мовлення, загальної культури мовця.

Ключові слова: мовна картина світу, екологія мови, екосистема, неологізм, запозичення, пуризм, сучасна українська літературна мова, хвильовий обмін інформацією.

У 1987 році світова спільнота прийняла на себе у якості одного з найважливіших завдань забезпечення сталого розвитку людства, яке полягає в забезпеченні можливості задоволення потреб не лише поточного, а й майбутніх поколінь. Концепція сталого розвитку поєднує в собі три напрями – економічний, екологічний та соціальний, які, на перший погляді, знаходяться у неперервному протиріччі один до одного.

У XXI столітті, коли науковий прогрес стрімко розвивається, а людство поступово стає тільки активним споживачем надбань цивілізації, поряд із тотальною індустріалізацією й глобалізацією втрачається духовна складова суспільства, національне й культурне різноманіття кожного народу. Поряд із неконтрольованим видобуванням природних ресурсів і їхнього варварського використання роду «Homo Sapiens», що ми бачимо повсякчас, коли говоримо про активні викиди вуглецю в атмосферу, парниковий ефект і, як наслідок, виникнення глобальної посухи, пожеж чи, навпаки, смерчів, тайфунів, затоплення, засмічення сміттям, особливо пластиком, суходолу й водоймищ, що спричиняє втрату якісної питної води на планеті й вимирання багатьох видів флори та фауни, збіднюється й духовний та культурний потенціал людства. Люди втрачають моральні орієнтири, перестають дбати про культуру мови, мовлення та спілкування, повністю дистанціюються один від одного й поступово перестають бути істотами соціальними. Про це свідчить тенденція до постійного використання інтернет-ресурсів під час спілкування, роботи й культурного дозвілля. Наразі через розповсюдження планетною вірусом COVID-19 в останній час ситуація із спілкуванням та взаєморозумінням між членами нашого суспільства

дуже загострилася. Люди втрачають елементарні навички культури спілкування, мови та мовлення, не дотримуються етикетних норм, поведуться нахабно й невиховано, нічим не цікавляться, окрім первинних потреб, типу їжа, розваги, задоволення. Однак саме мова і мовна картина світу, на нашу думку, є одним із складників екосистеми планети Земля, а отже, потребує і захисту суспільства від явищ, що засмічують цю систему і деформують її вплив на людину й суспільство в цілому. Тобто поряд із глобальними екологічними проблемами, ми повинні вирішувати й проблеми, які пов'язані з духовним та культурним розвитком людства, прагнути дотримуватися «екології мови та мовлення» під час формування кожної особистості як члена суспільства.

Тож ми будемо розглядати проблеми, які пов'язані з формуванням та функціонуванням сучасної картини суспільства та дотримання «екології мови» кожним членом нашого суспільства як ключові у нашій статті.

Так, термін «екологія» походить від грецького слова «ойкумена», що означає територію землі, заселену людьми. У повсякденному спілкуванні ми розглядаємо екологію як природне середовище, у якому живе «ойкос» — людина. У науковій літературі в численних розвідках розрізняють екологію рослинного і тваринного світів, навколишнього середовища, промисловості тощо, рідше згадують про екологію людини, хоча це значно глибше поняття через складність самої людини й умов її існування та спілкування у соціумі.

Людина як не проста за своєю природою істота, що перебуває у складній взаємодії з різними чинниками — природним географічним

середовищем, суспільством, мовою як засобом відображення й вираження знань про світ, зазнає впливу довкілля і сама впливає на нього. Взаємодію всіх названих факторів і можна назвати, на нашу думку, «екологією людини». Саме мова є специфічним явищем для людини й належить до чинників, що зумовили перетворення наших біологічних предків (умовно — людиноподібних мавп) у людину. І мова, як зазначали ще дослідники XIX століття (наприклад, В. фон Гумбольдт [1]), постійно впливає на «дух народу».

Питання про походження мови та її значення в житті окремої людини й особливо в житті соціуму цікавить людство не одне тисячоліття. Мову розглядали то як дану Богом сутність, то як індивідуальне психічне явище, то як явище суспільне, то як систему знаків, то як мистецтво, то як... Однак у сучасному мовознавстві не відкидається жоден із цих поглядів на мову. Нас у даному разі цікавить питання про взаємодію мови і суспільства, взаємодію людини і суспільства через мову й вплив цієї взаємодії на екосистему планети.

На сучасному рівні розвитку біологічної науки увагу дослідників привернули процеси хвильового обміну інформацією. Сучасна генетика доводить, що вже на генному рівні в живій природі існують форми спілкування у вигляді позитивних чи негативних біохвиль, якими обмінюються такі об'єкти, і що ці хвилі є важливим засобом взаємодії між одиницями (генами). У людини як однієї з найскладніших біологічних сутностей цей біоенергетичний потенціал виявляється з особливою силою і створює довкола однієї людини силове поле, а довкола певної людності — поле набагато сильніше, яке органічно вливається в природну екосистему. У людини протягом тривалої еволюції ці зачатки комунікації перетворилися в розвинену систему спілкування — мову. Тому особистість перебуває в складній екосистемі, що складається не тільки з природного середовища, а й із середовища інших людей, соціуму і мови, яка є важливим чинником функціонування суспільства. Відповідно до цього мова та слово мають величезний вплив на людину; за допомогою мови не тільки передається інформація, вона є не тільки засобом формування і передавання думки, а й потужно впливає на психіку людини і, зрештою, суспільства: чим більше в людському середовищі позитивного, тим чистіше екологія суспільства.

Слово може бути нейтральним або ж виражати позитивний чи негативний зміст, яким впливає на співрозмовників: наприклад, молитва, прокльон, лайка справляють емоційний вплив на психіку людини та, зрештою, й на її фізичний стан. Це важливо ще й тому, що, наприклад, прокльон або лайка мають негативне емоційне забарвлення й шкідливо впливають на емоційний стан усіх учасників спілкування, і навпаки: доброзичливе, ласкаве слово приносить «вдоволення» мовцю, позитивно впливає на його психічне здоров'я.

В українській мові багатий арсенал слів для вираження добра і зла, однак занадто часто ми звертаємося до других (зло) і рідко до перших

(добро). Видатний український письменник Михайло Стельмах писав, що «любові довкола нас набагато більше, ніж ми думаємо. А чому ми так думаємо? Бо ж знаємо, але рідко так говоримо, а саме мова, слово дозволяють відкрити наші чуття довкіллю» [2]. Спеціалісти-ветеринари на досліджах доводять, що під лагідну музику Моцарта навіть свійські тварини ростуть швидше чи дають більше молока, а під сучасні «вitreбеньки» — навпаки впадають в депресію.

Наша робота присвячена як чистоті мовлення в повсякденному спілкуванні, так і чистоті помислів, гармонійності використання мови: чим більше людина як жива істота за допомогою мови вкидає в оточення, в суспільне середовище позитивної енергії, добра, тим більше довкілля добра віддасть, тим кращою стане «екологія» суспільства. А ця енергетика матеріалізується за допомогою мови. Чим більше ми говоримо про добро, тим більше воно проступає й освітлює наші думки. Завжди треба думати, «чим наше слово відгукнеться». Наприклад, візьмо повсякденний приклад: Хлопчик плаче мамі: «У людей "золотий хлопчик, золотий хлопчик" [так він чує у сусідів. — Л. Л.], а я у тебе "сволочь"». Цей приклад показує, що дитина від народження перебуває під впливом негативних емоцій, що провокує невроз та комплекс неповноцінності, який потім не дозволить людині гармонійно розвиватися і взаємодіяти у майбутньому із соціумом. Якщо ви поціновуєте дитину як «золоту», то закладаєте в її душу доброту, піднімаєте самооцінку, у неї виховуються самоповага, потреба у самовдосконаленні, впевненість у собі. У противному випадку «погане» слово на дитину тисне своїм негативом, тому вона зростає якщо не «сволоччю», то ущербною, невдоволеною світом особистістю з комплексом негативних рис, таких як злоба, заздрість, жорстокість тощо, які вона, у свою чергу, впроваджує в мову, а через мовлення — у соціум.

Часто ми бездумно "вкидаємо" в суспільство слова, що позначені в соціумі негативною конотацією. Нерідко це буває під приводом критики або реклами. Одними з найпоширеніших у мові сучасних ЗМІ є слова, пов'язані з наркотиками. Так, діти, які ще тільки формують погляди на світ, на соціум, де вони існують, і в котрих ще тільки закладаються основи мовної картини світу, у якій ці погляди віддзеркалюються, більшість своїх знань про наркотики одержують через телебачення. Звідти вони довідуються про види наркотичних засобів, а інколи навіть про способи їх виготовлення. Подібна інформація тільки підсилює інтерес до забороненого плода, особливо в молоді, а й провокує їхній своєрідний соціальний протест проти «надокучливої моралі предків» і маргінальну поведінку, яка часто призводить до летальних випадків.

Висока частотність уживання слова закріплює його (зрештою, і явище) у свідомості мовців і впливає на їхню психіку. Подібний результат ми бачимо, наприклад, зі словом «голубий». Воно вже перестало позначати колір, а переросло

гомосексуалізму, нормальність якого активно пропагується сучасним суспільством.

На жаль, порушення «екології мови» ми спостерігаємо в багатьох інших явищах, які проявляються не тільки в незнанні культури мови чи спілкування, а й у побутових речах. Замість того, щоб ридати з приводу певних «соціальних» хвороб, слід найперше нагадати слова Омара Хайяма, що не треба спати з ким попало, тоді й «гумова броня» не знадобиться, якщо згадати актуальну проблему поширення ВІЛ і СНІДУ особливо серед молоді.

Про доречність вживання чи невживання обценної лексики сказано так багато (Н. Борисенко, А. Вежбицька, С. Виноградов, Г. Гусейнов, Х. Даньковський, Г. Ейгер, В. Жельвіс, А. Зорін, А. Сквородніков, Л. Федотова, А. Лурія, Л. Єніна, Є. Белова, Ю. Дроздов, Г. Кожухар та інші), але актуальність ця проблема не втратила й до сьогодні. Навіть «вельмишановні» очільники влади та депутати Верховної Ради дозволяють собі публічно називати своїх опонентів «сволотою», «бидлом», «дегенератами» тощо й навіть влаштовувати бійки.

Звернемося до лінгвістичного аспекту нашого дослідження й покажемо ті шари лексики, які найчастіше зазнають негативного впливу в нашому суспільстві. Відтак, в останні роки в сучасних лінгвістичних розвідках продуктивно досліджується повсякденне мовлення пересічного мовця, у якому виявляються великі шари лексики, що належить до небажаних, ненормативних явищ. Так, поширюється знижена лайлива лексика злочинців, тюремної «субкультури», «гопників» та інших маргінальних груп. Наприклад, слово «базар», «слідкувати за базаром» тощо — це вже не «торгівельний центр», а «розмова», за якою стоїть постать бандита чи іншої «неформатної» особи; «братки» — це не браття-товарищі, а члени злочинного угруповання чи «тусовки» тощо. І ця нове значення звичайних слів «осідає» в головах навіть благопристойних людей й формує примітивну й негативно-забарвлену картину світу сучасного мовця.

Окрім стрімкого поширення слів з негативним значенням чи забарвленням, велику суспільну шкоду, шкоду екології суспільства привносить уживання та недбале користування суспільно-політичною термінологією без належного розуміння їхнього значення, нерозуміння паронімів чи синонімів, викривлення значення суспільно важливих слів (наприклад, «свобода», «демократія», «федералізація», «сепаратизм», «незалежність», «громадянин», «права й свободи», «законність» тощо). Зі створенням світової структури ООН суспільство активно охопила тенденція до пропагування «прав і свобод» демократії. У цій організації вже як років з десять обговорюється питання «Що таке агресія, насилля та їх прояви». А ми сьогодні довільно вживаємо це слово, до кінця не розуміючи його значення, а між державами виникає «спілкування» на рівні двох господарок на кухні. Насправді ми не знаємо, що «федералізація — це внутрішня організація цілісної держави» [3], а «сепаратизм — прагнення відокремлення» [3]. Нас часто лякає не явище, а саме слово. То, можливо,

варто знаходити лексичні варіанти, які вживати в правильному контексті, наприклад, не «федералізація», а «територіально-економічне районування» (цілком нейтральна назва), не «анексія», а насильницьке приєднання територій, не «корупція» — а нечесність, хабарництво тощо [3].

Відзначимо, що знакові для кожної епохи соціально-політичні поняття з часом втрачають своє автентичне значення й повністю переосмислюються, навіть «спотворюються», а неологізми запроваджуються в мовлення дуже швидко, що пропагує певну «макаронічність» сучасного мовлення й зниження культури мовця. Наприклад, неречно згадати вислів В. Маяковського, який писав колись: «Слова у нас, до важливого самого, у звичку входять, старіють, мов плаття...». Особливо часто це відбувається із знаковими для суспільства словами. Політики так «подерли на шмаття» такі поняття і слова, як «свобода», «справедливість», «Батьківщина», навіть «Україна», що, почувши відповідне слово, думаєш уже не про позначене, а про ті не завжди привабливі постаті, що за ними миготять. Навіть таке сакральне для кожного європейця слово, як «демократія» позначене різними конотаціями, бо у кожного народу є уявлення по неї. У класичній демократії Стародавньої Греції існували «ілотти», яких міг безкарно вбити будь-який «пацан». І зразково-показова демократія Сполучених Штатів не така вже й прозора: «отці» цієї демократії були рабовласниками й «освячували» винищення автохтонного населення на його рідній землі заради власного добробуту, тому, прагнучи демократії, треба поставити підрядне речення — якої саме?...

Великої культури й уважності від мовців вимагає мовне оточення знакових одиниць, яке може або підсилювати позитивне значення, або нівелювати його. Особливо це стосується назв, що підсилюють позитивний заряд у суспільстві. Не можна поруч ставити «моя совість», «моя честь», «моя звитяга», «моя гордість», «моя сміливість» і наприкінці «моє пиво».

Саме формування мовного смаку та «чуття» мови відображає ставлення суспільства до мови, динаміку сучасної суспільної мовної свідомості і завжди має конкретно-соціальне обличчя. «Мовний смак (або несмак) диктує моду на слово — низьке чи високе, добре чи погане, шанобливе чи фамільярне» [4]

Звернімося до основних шарів лексики, які, на нашу думку, зазнають значних лінгвістичних змін під час взаємодії із соціумом. Відтак, сучасний розвиток української літературної мови характеризується активним поповненням лексичного запасу новими термінами та поняттями в різних галузях як шляхом створення *нових лексем (неологізмів)*, так і шляхом *запозичення* з інших мов, зокрема англійської. Щодо запозичень, то українська мова сьогодні просто «потерпає» від «модних» слів, які часто вживаються в мові реклами, представників ЗМІ, особливо в мові сучасних «айтішників», «блогерів», «геймерів», бізнесменів та молоді, для яких запозичені слова є

більш «трендовими» порівняно зі своїми лексичними відповідниками. Однак саме через тотальне запозичення великої кількості іншомовних слів та подальша їх адаптація в національній мові (так звана асиміляція), спричиняє певні труднощі під час перекладу та вживання, тому що такі слова або ще не фіксуються словником або проходять складний шлях адаптації в мові-реципієнті.

Найбільше використовуються варваризми та інтернаціоналізми в сфері *Інтернет-технологій, Інтернет-комунікації й Інтернет-сленгу*. Активно збагачуються економічна, медична, суспільна, юридична, технічна, бізнесова, ІТІ- сфери та стиль ЗМІ тощо. Саме тому, вважаємо, сучасна українська літературна мова зазнає впливу таких мовних явищ як вживання варваризмів, інтернаціоналізмів, суржику, жаргонізмів, сленгу, часто обценної лексики. Мова пересічного громадянина постійно змінюється й збагачується новими лексемами, що провокує процес безперервного оновлення норм сучасної літературної мови, її лексичного багатства. Однак, з іншого боку, через засилля масових запозичень національна мова засмічується, втрачає свою самобутність та оригінальність. Через таку негативну тенденцію в суспільстві активізується явище *пуризму* – прагнення до очищення мови від надмірних запозичень, діалектизмів, суржику, просторіччя, які порушують сучасні мовні норми. Пошук вдалого відповідника в рідній мові замість використання варваризмів чи інтернаціоналізмів, прагнення дотримуватися екології мови та мовлення є на разі вагомою ланкою розвитку сучасного українського мовознавства, що й зумовило *актуальність нашого дослідження*.

Теоретико-методологічну базу статті складають праці таких зарубіжних та вітчизняних учених, присвячених висвітленню теоретичних проблем функціонування та вживання в лінгвістиці лексем соціальних діалектів, жаргонізмів, неологізмів, запозичень, обценної лексики як: О. Глазової, В. Дорди, О. Фурси, І. Богданової, А. Промської, А. Андрусяка, П. Грабового, Л. Лисак, Л. Лисиченко, О. Старової, І. Николів, Л. Масенко, М. Маковського, О. Романова, В. Балабіна, О. Пономаріва, Л.Ставицької, В. Чеховського, Ю. Шевельова, М. Адамса, Е. Патриджа, Е. Матієлло, Дж. Колемана, Т. Сабляка, Л. Тепеша, М. Стоїча, В. Вилюмана, І. Гальперіна, Г. Гарєвого та ін.

Особливо швидких змін та поповнень запозиченнями зазнають соціальні діалекти, зокрема молодіжний сленг, оскільки молодь занадто вдається до запозичень «модних слів», тим самим активно засмічує рідну мову. Найбільше запозичуються англіцизми з популярних соціальних мереж (Фейсбук, Інстаграм, Твітер тощо), численних реаліті-шоу, комп'ютерних ігор, Інтернет-каналів та блогів, ситкомів, ЗМІ, що говорить про активне пропагування американського способу життя та мислення. Не винятком є й студенти та курсанти НУЦЗУ, які активно вживають поряд із пожежними жаргонізмами ще й молодіжний сленг, часто навіть нецензурну лексику,

що говорить про загальне зниження їхньої культури спілкування та поведінки [5]. На жаль, така тенденція зберігається серед молоді на всій території України. Загалом прагнення бути «в тренді» стало ключовим у поведінці й, зрештою, в мові значної частини молоді, оскільки виділяє «наймодніші» і «найекспресивніші» лексеми й використовує їх в своєму лексиконі, щоб бути «класним чолом». Через це багато молодих людей майже повністю переходить на неформальний стиль спілкування, у результаті чого виникає непорозуміння між ними та іншими членами суспільства.

Найпродуктивнішим способом поповнення національної мови неологізмами залишається використання варваризмів чи їхня адаптація до української мовної системи із сфери *Інтернет-технологій, Інтернет-комунікації й Інтернет-сленгу* за допомогою наявних в мові засобів калькування.

Так, вдаючись до скорочень, метафоризації, переосмислення, часто вульгаризації, застосовують афікси національної мови, щоб адаптувати їх до української (наприклад, «геймер» замість *гравець*, «айтішник» замість *програмувальник* тощо). Загальноновживаними сьогодні є такі слова: *Ок! Соррі, хай! Бай! Бестовий, юзер, піпл, гайс, тічер, драйв, хокейний, суперний, кульний, кул, крейзі*. (Наприклад, «Хай, чел! Може, потусуємося!») [6].

Вживання «варваризмів» засмічує й збіднює національну мову. Особливо негативний вплив має тенденція не просто щодо використання іншомовної лексики у національній мові та мовленні, а процес повного заміщення національного слова іншомовним відповідником, наприклад, *премія – бонус, напрямок – тренд, творчий – креативний* тощо. Отже, процес запозичення іншомовних слів є неминучим для мови, але треба з обережністю ставитися до надмірного їх використання. Але іноді й вживання власне українських відповідників, наприклад, *неділка* замість *атом*, *летовище* замість *аеродром*, *вагадло* замість *маятник*, *вихвала* замість *реклама*, *зачислячка* замість *комп'ютер*, *дротохід* замість *ліфт* тощо не виправдані, тому що вносять певну плутанину в розуміння цих слів міжнародною науковою спільнотою.

Щодо відомого слова «*тодлер*», то деякі перекладачі пропонували вживати слово «*дибунець*», описову конструкцію «*малюк, що почав ходити*», «*тодлера затюкали*», але слово «*тодлер*» вживається активно на всіх «батьківських» чатах, тому замінити його буде важко. Інше популярне слово, яке активно вживається в сфері ІТІ-технологій, «*пет-проджект*», можна було б, на нашу думку, назвати його «*проект-плеканець*». Варіанти перекладу слів: *глиттер – «блискітки»; хайлайтер, праймер – «освітлювач, ґрунтовка»; «снек» – «згамка» (перекус), паперовий стаканчик – «паперянка*», однак зазначимо, що С. Караванський свого часу теж пропонував вживати цей варіант [7], зараз це слово частіше почало вживатися.

Найбільш активно молодь використовує експресивно забарвлену, знижену, навіть лайливу лексику, часто надаючи іноді нейтральним англійським аналогам власного колориту, що призводить до виникнення додаткових значень та емоційного забарвлення в мові-реципієнті. Особливо часто використовуються різні кальки, використання питомих українських словотвірних афіксів, пряме включення.

Саме молодь майже першою відчуває й переймає нові тенденції й модерні віяння у суспільстві та активно «переносить» їх у своє мовлення та спілкування, збагачуючи тим самим неформальний шар лексики сучасної української літературної мови. Однак саме це, з іншого боку, утруднює процес комунікації між молоддю та іншими верствами населення.

Отже, руйнування «екологічного шару мови» відбувається шляхом: по-перше, засмічування її небажаними й часто непотрібними словами та «вивітрювання» з нього слів із позитивним

значенням, які несуть у суспільство позитивну енергетику; по-друге, деформації значень суспільно знакових слів, що дезорієнтує суспільство; по-третє, змін у семантичній дистрибуції слів, сполучуваності їх не тільки за прямим значенням, а й за різними додатковими смислами — стильовими, емоційними тощо. Необхідно мовознавцям, а під їхньою орудою і всьому загалу, звернутися до цієї проблеми й навчати не тільки граматики й пунктуації, а й мови в цілому як системного явища, у якому всі елементи взаємодіють усередині мовної системи й у тісній залежності з відповідною системою суспільства. Натомість для публічних осіб (депутатів, журналістів, урядовців) — проводити елементарні курси культури мови й культури поведінки для здобуття належної кваліфікації. Отже, дотримання «екології мови», елементарних правил ввічливості, взаємоповаги під час комунікації є запорукою успішного й гармонійного розвитку української нації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Богданова І. Є. Біля джерел українського романтизму. Монографія. Харків, НУЦЗУ, 2008. 144 с.
2. Лисиченко Л. А. Мовна картина світу та її рівні. Збірник харківського історико-філологічного товариства. Харків, 1998. С. 129.
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови. Київ, Ірпін': «ВТФ Перун», 2003.
4. Мацько Л. І., Кравець Л. В. Культура української фахової мови: Навчальний посібник. Київ: ВЦ «Академія», 2007. С. 24.
5. Промська А. С., Богданова І. Є. Лексико-семантична класифікація, основні способи творення та особливості перекладу лексем професійного жаргону працівників сфери цивільного захисту України англійською мовою. Contemporary issues of sustainable development. Monograph. Opole: The Academy of Management and Administration in Opole, 2019. P. 412–420.
6. Тимошенко Т. І. Лексичні особливості англійського молодіжного сленгу (на прикладі неформальних висловлювань американських студентів). Вісник психології і педагогіки [Електронний ресурс]: Збірник матеріалів студентської наукової конференції «Сучасна іншомовна освіта очима студентів» (28 лютого 2013 р., м. Київ). Педагогічний інститут Київського університету імені Бориса Грінченка, Інститут психології і соціальної педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка. Випуск 11. URL: http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/11081/1/T_Tymoshenko_VPIP_11_GL.pdf.
7. Караванський С. Секрети української мови. Науково-популярна розвідка з додатком словничків репресованої та занедбаної української лексики. Київ: УКСП «Кобза». 1994. 152 с.

Lysychenko L., Bogdanova I., Promska A.

ECOLOGY OF LANGUAGE AS THE GUARANTEE OF STABLE DEVELOPMENT OF THE UKRAINIAN SOCIETY

This article is devoted to the issues of the functioning of the modern Ukrainian language as one of the components of the ecosystem, the violation of the linguistic picture of the world of modern society by deforming the meaning of the word. The processes of formation and observance of the ecology of the language by each member of society are determined. The processes of the information exchange, translation and use of neologisms and youth slang which overload our language are studied. The question of the influence of words to a person, on his psyche and physical condition is considered. We take special attention to the process of semantic distribution of words, their compatibility not only by their direct meaning but also by additional meanings. The ways of improving the culture of language and speech as a general culture are proposed.

Key words: linguistic picture of the world, ecology of language, ecosystem, neologism, borrowing, purism, modern Ukrainian literary language, exchange of information.

REFERENCES

1. Bogdanova, I. (2008). Bilja dzherel ukrai'ns'kogo romantyzmu. Monografija. Kharkiv, NUCZU, 2008, 144 p.
2. Lysychenko, L. (1998). Movna kartyna svitu ta ii' rivni. Zbirnyk harkivs'kogo istoryko-filologichnogo tovarystva, Kharkiv, 129.
3. Velykyj tлумачnyj slovnyk suchasnoi' ukrai'ns'koi' movy (2003). Kyi'v, Irpin': «VTF Perun».
4. Mac'ko, L., Kravec', L. (2007). Kul'tura ukrai'ns'koi' fahovo'i' movy: navchal'nyj posibnyk. Kyi'v: VC «Akademija», 24.
5. Proms'ka, A., Bogdanova, I. (2019). Leksyko-semantychna klasyfikacija, osnovni sposoby tvorennja ta osoblyvosti perekladu leksem profesijnogo zhargonu pracivnykiv sfery civil'nogo zahystu Ukrai'ny anglis'koju movoju. Contemporary issues of sustainable development. Monograph. Opole: The Academy of Management and Administration in Opole, 412–420.
6. Tymoshenko, T. (2013). Leksychni osoblyvosti anglis'kogo molodizhnogo slengu (na prykladi neformal'nyh vyslovljuvan' amerykans'kyh studentiv). Visnyk psihologii' i pedagogiky [Elektronnyj resurs]: Zbirnyk materialiv Students'koi' naukovo'i' konferencii' "Suchasna inshomovna osvita ochyma studentiv" (28 ljutogo 2013 r., m. Kyi'v). Kyi'v: Pedagogichnyj instytut Kyi'vs'kogo universytetu imeni Borysa Grinchenka, Instytut psihologii' i social'noi' pedagogiky Kyi'vs'kogo universytetu imeni Borysa Grinchenka, 11. URL: http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/11081/1/T_Tymoshenko_VPIP_11_GL.pdf.
7. Karavans'kyj, S. (1994). Sekrety ukrai'ns'koi' movy. Naukovo-populjarna rozvidka z dodatkom slovnychkiv represovanoi' ta zanedbanoi' ukrai'ns'koi' lekxyky. Kyi'v, UKSP «Kobza», 152 p.